

Nr 4

Justitiekammarens betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen 1974:1 gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1974/75 till justitiedepartementet m. m. jämte motion.

ANDRA HUVUDTITELN

Justitiedepartementet m. m.

1. **Justitiedepartementet.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen 1974:1 bilaga 4 (justitiedepartementet) under punkten A 2 (s. 10) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Justitiedepartementet* för budgetåret 1974/75 anvisar ett förslagsanslag av 14 666 000 kr.

2. **Extra utgifter.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten A 4 (s. 12) och hemställer

att riksdagen till *Extra utgifter* för budgetåret 1974/75 anvisar ett reservationsanslag av 700 000 kr.

3. **Information om lagstiftning m. m.** Kungl. Maj:t har under punkten A 5 (s. 12) föreslagit riksdagen att till Information om lagstiftning m. m. för budgetåret 1974/75 anvisa ett reservationsanslag av 820 000 kr.

Motion

I motionen 1974:1254 av herr Gernandt (c) hemställs att riksdagen till Kungl. Maj:t uttalar som sin mening att en lämpligt utformad informationsfolder utarbetas och överlämnas till personer som gripits av polis.

Utskottet

Från anslaget bestrids kostnader för information till allmänheten om innehållet i lagstiftning. Av anslaget för innevarande budgetår -- 1 250 000 kr. -- avses 450 000 kr. ställas till förfogande för kommittén Brottsförebyggande rådet för dess informationsverksamhet. För nästa budgetår beräknas 430 000 kr. för denna verksamhet under ett nytt anslag Brottsförebyggande rådet: Utvecklingskostnader.

Utskottet har ingen erinran mot Kungl. Maj:ts medelsberäkning under nu ifrågavarande punkt.

I motionen 1974:1254 pekas på det behov av information, som kan föreligga då någon gripits av polis. Enligt motionären befinner sig den

gripne ofta i en ny och främmande situation, i vilken hans identitet och integritet ifrågasätts. Motionären anser att det bör övervägas om inte en mindre folder kan sammanställas, vari de viktigaste och omedelbara rättigheterna och skyldigheterna presenteras på ett lättfattligt sätt. Motionären anser att polisen skall ha skyldighet att överlämna foldern till varje person som grips och ge denne tillfälle att gå igenom foldern och ställa erforderliga frågor. Yrkandet går ut på att riksdagen som sin mening skall uttala, att en lämpligt utformad informationsfolder skall utarbetas och överlämnas till personer som gripits av polis.

Enligt 24 kap. 8 § rättegångsbalken (RB) gäller, att den som gripits som misstänkt för brott eller med anledning av ett redan fattat beslut om anhållande så snart ske kan skall inställas för förhör hos anhållningsmyndigheten eller hos den polisman åt vilken uppdragits att hålla förhöret. Föreligger inte ett anhållningsbeslut mot den gripne skall enligt 7 § anhållningsmyndigheten efter förhöret omedelbart besluta om den gripne skall anhållas eller frigges. Vidare föreskrivs i 9 § att anhållen skall erhålla besked om det brott misstanken avser. Även den anhållnes husfolk eller närmaste anhöriga skall i regel underrättas om anhållandet. Vidare gäller enligt 12 § förundersökningskungörelsen (1947:948) att den som skäligen misstänks för brott i samband med att han underrättas om misstanken skall erhålla underrättelse om att han är berättigad att redan under förundersökningen anlita biträde av försvarare samt att under vissa förutsättningar offentlig försvarare kan förordnas.

I en skrivelse till chefen för justitiedepartementet år 1973 framhöll styrelsen för Sveriges advokatsamfund att många av de personer, som hörs på grund av misstanke om brott, enligt styrelsens erfarenhet saknar närmare kännedom om innehållet i de lagbestämmelser som avser förundersökning, tvångsåtgärder och de enskildas rättigheter i samband därmed. Enligt styrelsen är särskilda åtgärder för information påkallade när det gäller anhållna. Styrelsen ansåg, att en enkel och lättfattlig informationskrift borde lämnas till den som anhålls. Skriften kunde enligt styrelsen innehålla såväl upplysningar som är av primärt intresse för den anhållne som en allmän redogörelse för t. ex. polisens, åklagarens och försvararens uppgifter samt för förfarandet i brottmål vid allmän domstol. Styrelsen hemställde att frågan skulle tas under övervägande och att de åtgärder vidtas som föranleds därav.

Yttranden över skrivelsen inhämtades från riksåklagaren, rikspolisstyrelsen och domstolsväsendets organisationsnämnd. Riksåklagaren ställde sig positiv till Advokatsamfundets önskemål men var inte beredd att tillstyrka det föreslagna arrangemanget under hänvisning till att frågan om omfattningen av och formerna för information om rättsväsendet borde tas upp i ett större sammanhang. Även rikspolisstyrelsen förklarade sig inte ha något att invända mot att en informationskrift utges men ifrågasatte behovet härav. Domstolsväsendets organisationsnämnd (DON) ansåg att det föreligger ett stort behov av information i de hänseenden som Advokatsamfundet berör i sin skrivelse och framhöll att önskemålet

till viss del kommer att tillgodoses genom en informationsfolder om rättegången i brottmål, som DON avser att låta utarbета. Enligt DON fanns emellertid behov av ytterligare information till den som anhållits och en särskild informationsskrift, som belyser de regler som gäller för anhållna och som även tar sikte på reglerna om häktning, borde därför utarbetas, lämpligen under medverkan av rikspolisstyrelsen, riksåklagaren, kriminalvårdsstyrelsen och DON.

Ärendet är f. n. föremål för prövning i justitiedepartementet.

Med hänsyn till att den av motionären väckta frågan inom kort torde bli prövad i Kungl. Maj:ts kansli och även är föremål för uppmärksamhet inom DON finner utskottet inte skäl till någon riksdagens åtgärd i anledning av motionen.

Utskottet hemställer

- A. att riksdagen till *Information om lagstiftning m. m.* för budgetåret 1974/75 anvisar ett reservationsanslag av 820 000 kr.,
- B. att riksdagen beträffande information till gripna avslår motionen 1974:1254.

4. Efterutbildning inom justitiedepartementets verksamhetsområde m. fl. anslag. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkterna A 6 – A 8 (s. 12 – 14) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1974/75 anvisar

- A. till *Efterutbildning inom justitiedepartementets verksamhetsområde* ett reservationsanslag av 400 000 kr.,
- B. till *Svensk författningssamling* ett förslagsanslag av 2 050 000 kr.,
- C. till *Justitiekanslern* ett förslagsanslag av 1 268 000 kr.

5. Fideikommissnämnden. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkten A 9 (s. 14) och hemställer

- A. att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att inrätta en tjänst för kanslichef i Ce 1 vid fideikommissnämnden,
- B. att riksdagen till *Fideikommissnämnden* för budgetåret 1974/75 anvisar ett förslagsanslag av 263 000 kr.

Stockholm den 26 mars 1974

På justitieukskottets vägnar
ASTRID KRISTENSSON

Närvarande: fru Kristensson (m), fröken Mattson (s), herrar Polstam (c), Larfors (s), Johansson i Växjö (c), Jönsson i Malmö (s), Nygren (s), Bengtsson i Göteborg (c), fru Bergander (s), herrar Schött (m), Nilsson i Visby (s), Fransson (c), fru Wiklund (c), herrar Petersson i Röstånga (fp) och Pettersson i Västerås (vpk).

Särskilt yttrande

vid *punkten 3* (Information om lagstiftning m. m.) av herrar Johansson i Växjö (c) och Schött (m):

Enligt vår uppfattning är motionens syfte att ge anhållna personer en kort skriftlig information vällovligt. Vederbörandes situation är icke sällan sådan att dylik information måste anses värdefull, en bedömning som delas av riksåklagaren, domstolsverkets organisationsnämnd och Sveriges advokatsamfund.

Utskottet borde enligt vår mening tydligare än som skett ha ställt sig bakom den bedömningen.